

หมอบริกส์ผู้บุกเบิก

มีคนรู้น้อยมากกว่าหมอบริกส์ได้ทำคุณประโยชน์แก่เชียงรายมากมาย ท่านเป็นหมอนักสร้าง นักวางผังเมืองและเป็นผู้เห็นการณ์ไกลในขณะที่ในเมืองเชียงรายมีผู้อยู่ไม่กี่ร้อยคน ชาวเชียงรายที่รู้ซาบซึ้งและรู้สึกถึงพระคุณของท่าน ได้ตั้งชื่อถนนสายหนึ่งที่เลียบบแม่น้ำกก เริ่มต้นจากหน้าโรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค โดยใช้ชื่อว่า ถนนบริกส์แพทย (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้วราว 20 ปี ป้ายนี้ก็ถูกถอดออกเอาชื่อผู้ว่าราชการผู้หนึ่งมาใส่แทน) ดูเหมือนว่านี่คือรางวัลที่ให้แก่มิชชันนารีที่ไม่เพียงสร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังวางยุทธวิธีป้องกันเงี้ยวปล้นเมืองอีกด้วย ท่านเป็นผู้หาเงินมาจากคริสตจักรและมิตรสหายของท่านในสหรัฐมาใช้ในงานของท่าน โอเวอร์บรู๊ค เป็นชื่อ คริสตจักรบ้านเกิดของท่าน ที่ได้ส่งท่านมาและก็ได้สนับสนุนเรื่องทุนรอน หมอบริกส์ย้ายมาจากลำปางในปี 1903/2446 ท่านกลับไปบ้านเพราะความเจ็บป่วยในปี 1918/2461 และเสียชีวิตในปีต่อมา สิ่งที่ต้องเอ่ยอีกเรื่อง ณ ที่นี้ก็คือ หมอบริกส์เป็นผู้ชวนหมอคอร์ตมารับใช้พระเจ้าในประเทศไทย

โดย นายสิงห์แก้ว สุริยะคำ

ท่าน ดร. พิพัฒน์ ตรังรัฐพิทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค ได้ขอร้องให้ผมเขียนประวัติของท่าน ดร.วิลเลียม เอ.บริกส์ ผู้ก่อตั้งโรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค ผมได้ตอบรับในทันทีด้วยความเต็มใจ ในประวัติย่อของ ดร.บริกส์ นั้นท่านจะได้ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านได้ทำในจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900- ค.ศ. 1918 (2443 – 2461)

ดร.วิลเลียม เอ. บริกส์ เป็นมิชชันนารีคนหนึ่งของคณะเผยแผ่พระวจนะในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในครั้งแรกท่านได้เข้ามาทำงานที่จังหวัดลำปางพร้อมกับครอบครัว เมื่อปี ค.ศ. 1890 – ค.ศ. 1900 (2433 – 2443) หลังจากนั้นได้เข้าสู่จังหวัดเชียงรายเดินทางผ่านมาทางเวียงป่าเป้า ในขณะที่ท่านได้พบกับ ศาสนาจารย์ดี อารีวงค์ ซึ่งเป็นบิดาของนายแพทย์บุญชม อารีวงค์ แห่งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ในตอนนั้น ศาสนาจารย์ดี ดารีวงค์ ยังไม่มีครอบครัว ต่อจากนั้นครอบครัวอารีวงค์ก็ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดเชียงราย ที่เชียงราย ดร.บริกส์ได้เลือกที่ดินริมฝั่งแม่น้ำเพราะมีทิวทัศน์ของภูเขาที่สวยงาม พื้นที่ของเชียงรายเป็นพื้นที่ราบกว้าง และมีที่ดินที่ยังไม่มีเจ้าของอย่างมากมาย ท่านได้เริ่มสร้างบ้านหลังใหญ่ด้วยไม้สัก ซึ่งในปัจจุบันก็คือ ส่วนหนึ่งของโรงพยาบาล และในเขตเดียวกันนั้น ท่านก็ได้สร้างตึกของโรงพยาบาลขึ้นด้วย

มิสเตอร์เกสท์ สมาชิกคนหนึ่งของคริสตจักรโอเวอร์บรู๊คในสหรัฐอเมริกาได้ส่งเงินบริจาคมาเพื่อสร้างโรงพยาบาลในเชียงาย และท่าน ดร.บริกส์ จึงได้ตั้งชื่อโรงพยาบาลแห่งนี้ว่า “โอเวอร์บรู๊ค” ตามชื่อคริสตจักรในสหรัฐอเมริกา

ดร. บริกส์ได้มีความตั้งใจว่าจะไป KENGTUNG ในรัฐฉาน ซึ่งในขณะที่นั้นอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ Dr.Dodd ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ใกล้แม่น้ำแยงซีเกียง และอีกท่านหนึ่งที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ คุณบุญช่วย ศรีสวัสดิ์ ท่านได้เป็นผู้แทนของจังหวัดเชียงราย คณะเผยแผ่ทางนิวยอร์กไม่อนุญาตให้ท่านไปที่นั่น ดังนั้นท่านจึงได้อยู่ที่เชียงราย และท่านก็มีบทบาทเป็นอย่างมากในการวางแผนพัฒนาในจังหวัดเชียงราย

ในการสร้างโรงพยาบาล ดร.บริกส์ ได้ทำหน้าที่เป็นทั้งสถาปนิกและเป็นทั้งคนควบคุมงาน การแพทย์แผนใหม่ยังเป็นของที่ใหม่มากอยู่สำหรับชาวบ้านสมัยนั้น ส่วนมากยังเชื่อเรื่องผี เรื่องลางอยู่ พวกเขายังนับถือพวกพ่อมดหมอผีกันอยู่ ในบางครั้งท่านต้องขอร้องให้ชาวบ้านทานยาควินินเพื่อป้องกันไข้มาลาเรีย ดร.เสาร์ ทำชัย ผู้ช่วยของ ดร.บริกส์ ได้ทำหน้าที่ผสมยา วางยาสลบ และหน้าที่ทั่วไป ต่อจากนั้นมาชาวบ้านก็ยอมรับการแพทย์แผนใหม่ และเมื่อใดก็ตามที่มีคนป่วยพวกเขาก็จะขอร้องให้ ดร.บริกส์ ไปทำการรักษา เมื่อเป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับเงิน เพราะว่าการรักษา การให้ยาจำเป็นต้องใช้เงิน

ในการก่อสร้าง Mr.Beautiman บิดาของคุณปลื้ม ปัญญา และ Anna เป็นช่างก่ออิฐ ช่างไม้คือนายกัมพู สุริยะคำ บิดาของหมอดวงคำ สุริยะคำ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแวนแชนวู๊ด จังหวัดลำปาง มีผู้ช่วยคือนายปิง ทำชัย นายคำป็น ปิ่นแก้ว นายท้าว อักษรวิจารณ์ เป็นเลขานุการ การก่อสร้างโรงพยาบาล ทำด้วยอิฐเรียงกันเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป เหนือห้องทำงานของผู้ปกครองจะมีระฆัง ซึ่งจะตีเมื่อเวลา 07.30 น. 08.00 น.

12.00 น. 13.00 น. และ 17.00 น. ทุก ๆ วัน ยกเว้นวันอาทิตย์ และจนถึงทุกวันนี้ก็ยังมีเสียงระฆังอยู่ทุก ๆ วัน นอกจากการสร้างโรงพยาบาลแล้ว ท่านยังไม่สร้างอาคารหอพักของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมซึ่งถูกเรียกว่า “ตึกดำ” เพราะว่า ทาสีดำ และสร้างอาคาร “เคนเนดี” ซึ่งปัจจุบันเป็นตึกเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา ท่านได้สร้างที่พักของมิชชันนารี ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านผู้จัดการโรงงานยาสูบ และได้สร้างโบสถ์ที่ประตูสนธิ์ นอกจากนี้แล้ว ท่านได้สร้างอาคารฝ่ายปกครองของจังหวัด(ศาลากลางเก่า) บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ทำการไปรษณีย์ และเรือนจำ ผู้คนที่มาเที่ยวที่เชียงรายเป็นครั้งแรก พวกเขา มักจะถามถึงคนที่ก่อตั้งวางแผนผังเมืองว่าเป็นใครเพราะพวกเขาชื่นชมกับงานของท่านมาก ผู้เฒ่าผู้แก่คนไหนที่รู้จักกับ ดร.บริกส์ เป็นการส่วนตัว พวกเขาจะบอกว่าท่านเป็นคนวางแผนผังเมือง และเป็นคนสร้างถนนในเขตเทศบาลผังเมือง ได้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึง George Washington ประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ขอร้องให้ท่านนายพล Pierre L’Enfant นายทหารชาวฝรั่งเศสวางแผนผังเมือง Washington D.C. ในครั้งแรก ๆ ชาวอเมริกาเรียนเมืองนี้ว่า “Forest City” แต่หลังจากที่ L’Enfant ได้สร้างถนนพวกเขาเรียกเมืองนี้ว่า Road City” สิ่งที่ทำให้ผมคิดว่า เชียงรายก็เหมือนกับ Washington D.C.” ในสมัยก่อนโน้น เพราะเชียงรายเป็นป่าใหญ่เต็มไปด้วยต้นไม้และพุ่มไม้ ในเวลากลางคืนพวกเสือดาว แมวป่า ชะมด ก็จะออกมาหาอาหารและขโมยไก่ไป คินหนึ่งเกิดมีงูเหลือมซึ่งตัวใหญ่พอ ๆ กับเสาโทรเลข ได้ฉกเอาสุนัขของเจ้าของที่ปกครองเมืองไปในป่า เมื่อ ดร.บริกส์ ทราบเรื่องที่เกิดขึ้น ท่านได้แจกจ่ายปืนและกระสุนแก่เพื่อนบ้านเพื่อช่วยกันฆ่างูเหลือม เมื่อจำได้แล้วก็พากันเอาซากงูมาชำแหละที่บ้าน ดร.บริกส์ ปรากฏว่าในห้องงูมีสุนัขซึ่งมีเชือกป่านพร้อมกระดิ่งห้อยอยู่ที่คอ งูเหลือมรัดสุนัขให้ตายก่อนปลแล้วกลืนมันเข้าไปเพราะสุนัขนั้นยังอ่อน ๆ อยู่เลย ถนนสายยาวที่สร้างโดย ดร.บริกส์ คือ ถนนสิงห์ไกล ไปจนถึงมุดตอยตอง ขนานไปกับแม่น้ำกก ในสมัยก่อนโน้นเรียกถนนนี้ว่า “ถนน ดร.บริกส์” ท่านผู้อ่านอาจจะคิดว่าเชียงรายเมื่อเกือบ 10 ปีก่อนนั้นเต็มไปด้วยสัตว์ป่าต่าง ๆ มากมาย มีทั้งชะนี เสือ และกวาง ซึ่งส่งเสียงระงมรอบ ๆ บริเวณใกล้แม่น้ำและไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ในเมือง แต่ไม่ใช่ออย่างนั้น เชียงรายสมัยก่อนมีประชาชนน้อยมาก ชาวเมืองสามารถตั้งบ้านอยู่ที่ใดก็ได้ตามความต้องการ เจ้าของที่ครองเมืองมีบ้านสร้างด้วยไม้สัก หลังคาทรงสูงตามแบบวัดของชาวพุทธ ในละแวกบ้านก็จะมีพวกม้า วัว ควาย และช้าง บ้านของพวกบ่าวไพร่ก็มีต้นหมาก มะพร้าว และขนุน เมื่อมองจากบนเขาเราจะมองเห็นป่าที่หนาที่บังไม่มีไฟฟ้า และไม่มีตะเกียงน้ำมันก๊าดใช้ ชาวบ้านใช้ตะเกียงน้ำมันและไส้ตะเกียงเส้นเล็ก ๆ ในตอนกลางคืนจะไม่มีใครออกมาเดินตามถนน ซึ่งในหน้าฝนถนนจะเต็มไปด้วยโคลน เมื่อมีผู้เจ็บป่วยและตายในบ้านหนึ่งบ้านใด พวกเขาก็จะไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้ ที่ผมเล่าถึงสภาพเมืองก็เพื่อให้เห็นสภาพก่อนที่หมอบริกส์จะได้มาถึงเชียงราย

ในปี ค.ศ.1905/2488 สมัยที่ ดร.บริกส์ ได้สร้างบ้านหลังใหญ่ไว้ใกล้กับแม่น้ำกก ได้มีเหตุการณ์ที่วิกฤตเกิดขึ้น กองทหารของฉานจากรัฐฉานจำนวน 200 คน พยายามเข้าปล้นเมืองเชียงราย พวกเขาได้ตั้งค่ายอยู่ที่ฝิ่งหนึ่งของแม่น้ำในขณะนั้นต้นน้ำในแม่น้ำสูงมาก มีสะพานไม้ไผ่ที่ใช้ข้ามสะพาน ชาวอุจโงมตีของชาวฉานแพร่ไปอย่างรวดเร็ว และได้มีการวางแผนเพื่อป้องกันเมืองด้วย แต่ในตอนนั้นไม่มีหน่วยทหารอยู่ใกล้ ๆ เลย ก่อนที่พวกศัตรูจะเข้ามาใกล้เมือง ดร.บริกส์ได้ส่งจดหมายไปขอความช่วยเหลือทางด้านทหารจากจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนั้น

แล้วยังได้แนะนำให้เจ้าชายผู้ครองเมืองให้จับกุมพวกฉานและพวกพม่าที่อาศัยอยู่ในเมืองไปไว้ที่วัดพระสิงห์ และควบคุมไว้ในฐานะตัวประกัน เพื่อป้องกันการเป็นสายลับหรือที่พวกเราในปัจจุบันเรียกกันว่า “Fifth Column” ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำต่างพากันหนีเข้าป่า ส่วนชาวเมืองที่มีครอบครัวใหญ่และมีช้าง เป็นต้นว่า พระยาภักดีราชาภิกษุเพื่อนบ้านของ ดร.บริกส์ ได้พาครอบครัวหนีขึ้นไปทางเหนือ ส่วนที่เหลือพากันเข้าไปยังบริเวณบ้านของ ดร.บริกส์ ได้รับการช่วยเหลือและ ปกป้องโดย ดร.บริกส์ แท้ที่จริงแล้วท่าน ดร.บริกส์ เป็นชาวแคนาดา และนอกจากเป็นมิชชันนารีแล้ว ท่านยังมีตำแหน่งกงสุลของอังกฤษที่เชียงรายได้ด้วย

ในขณะนั้นพม่าและรัฐฉานอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ดังนั้น ดร.บริกส์จึงเป็นหัวหน้าหน่วยของแม่น้ำเห็นสัญลักษณ์ว่า พวกเขาไม่สามารถยิงอีกฝั่งได้ คนที่เขียนเรื่องนี้เองเขาก็เป็นผู้อพยพคนหนึ่ง ซึ่งแม่เขาได้พาไปที่บ้าน ดร.บริกส์ ท่านได้สั่งให้ผู้อพยพนอนราบกับพื้น ตัวผู้เขียนเรื่องนี้ก็ได้นอนราบอยู่ภายใต้เตียงของ ดร.บริกส์ และสะพานไม้ไผ่ที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัจจุบันตั้งอยู่ตรงข้ามกับสถานีตำรวจ

เจ้าชายซึ่งปกครองเมืองขณะนั้น ได้สั่งเอาปืนครกมาตั้งไว้ และให้ปากกระบอกปืนหันไปทางหัวสะพานเตรียมพร้อมที่จะยิงได้ทุกเวลา พวกเขาได้วางแผนโดยการเอาแผ่นไม้ตรงกลางสะพานซึ่งเป็นที่น่าไหลแรงออกแล้วเอาเครื่องพรางดาวางไว้แทนที่ ทำอย่างนี้ก็เพื่อจะหลอกให้ศัตรูตกลงไปจมน้ำตาย ทั้งสองฝั่งแม่น้ำมีแต่ความเงียบ หลังจากนั้นเสียงฆ้องและเสียงกลองก็ดังสนั่นขึ้น “ม้อง แซ่ ม้อ” หัวหน้าพวกฉานตะโกนว่า “Pakam Oong Hay! Lee Hay! Pao. Hay! Pakam Oong” คือ หัวหน้าพวกฉานที่อยู่ในเมืองเชียงรายได้เห็นหัวหน้าตะโกนเพื่อจะให้สายลับที่อยู่ในเมืองจุดไฟเผา แต่โชคไม่ได้เข้าข้างพวกเขา เพราะชาวฉานที่เป็นสายลับถูกกักขังตัวอยู่ในวัดพระสิงห์แผนของพวกชาวฉานจึงล้มเหลว ในทันใดนั้นเสียงปืนครกก็ดังขึ้นที่หัวสะพานพร้อมกับเสียงฆ้องเสียงกลองและพวกฉานก็ตะโกนว่า Wat Lae? ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า Al Sua Aow Wah? ของโจรที่อยู่ทางใต้เมื่อมันเข้าบุกศัตรู นอกจากเสียงที่ตะโกนแล้ว พวกฉานยังยิงปืนเพื่อทำให้คนในเมืองตกใจ จากนั้นพวกโจรชาวฉานซึ่งคิดว่าพวกตนเป็นคนอยู่ยงคงกระพันเพราะมีรอยสักเต็มตัว บุกเข้ามาพร้อมกับดาบในมือพร้อมทั้งที่เหลือก๊วยปืนใหญ่ เมื่อพวกฉานเข้ามาเกือบถึงกลางแม่น้ำ เจ้าชายก็ลั่นปืนครกด้วยตัวเอง ทำให้พวกโจรตกลงไปในแม่น้ำ ส่วนพวกโจรที่เหลือเมื่อเห็นดังนั้นก็โกรธแค้นมาก บุกเข้ามาไม่กลัวแม้แต่กระสุนปืนของชาวเชียงรายได้ เมื่อถึงตรงกลางสะพานพวกเขาที่ตกลงไปในแม่น้ำ พวกที่รอดเมื่อเห็นอย่างนั้นก็หันกลับออกไปตั้งค่ายใหม่ ซึ่งห่างจากเมืองเชียงรายได้ประมาณ 6 กิโลเมตร

ทันใดนั้นทหารที่มาจากเชียงใหม่ก็มาถึงและได้ออกติดตามพวกฉานไป พวกฉานถูกจับกุมอย่างรุนแรงที่บ้าน Santakook แล้วก็ลอบหนีออกจากเชียงรายได้ในที่สุดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทหารจากเชียงใหม่คิดว่าบ้านที่ตั้งอีกฝั่งของแม่น้ำเป็นของพวกชาวฉาน จึงพากันเผาบ้านเหล่านั้นแล้วพวกเขาก็ตัดหัวโจรของชาวฉานอีกสองคนมาประจานในเมืองตรงกันข้ามกับศาลากลาง (เก่า) ปัจจุบันต่อมการสืบสวนได้แสดงให้เห็นถึงการข่มขู่ผู้ผู้หญิง และเด็ก ที่เลวร้ายของชาวฉาน ในขณะที่มีการต่อสู้ ชาวบ้านได้เก็บรวบรวมข้าวของแล้วพากันหนีเข้าป่า ในเมืองมีบ้านเรือนมากมายได้รับความเสียหายจากกระสุนปืนและคาบศิลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านของพระยาภักดีราชาภิกษุ ในห้องนอนที่อยู่ใกล้แม่น้ำ ซึ่งเป็นห้องนอนของข้าพเจ้ามีกระสุนปืนมากมาย เจ้าของบ้านได้เก็บมันไว้จนกระทั่ง ดร.บริกส์ภักดี (หลานชายของพระยาภักดี) ได้มีความจำเป็นต้องรีบกลับบ้านหลังนั้นเพื่อจะ

สร้างอาคารเรียนของโรงเรียนครูณศึกษาแทนที่ในปี ค.ศ. 1905/2448 พวกฉานได้ทำสงครามอย่างดุเดือดกับพวกเมืองแพร์

หลังจากที่ได้ขับไล่พวกฉานออกไปจากเชียงรายได้ไม่นาน ก็มีการจัดตั้งกองทหารขึ้นในเชียงรายเป็นครั้งแรก ตั้งอยู่บนดอยซึ่งขนานไปกับลำแม่น้ำกก ระยะทางจากบ้าน ดร.บริกส์ จนถึงดอยตอง กองทหารสามารถมองเห็นภูมิประเทศได้อย่างสบาย และนี่ก็หมายถึงความปลอดภัยของประชาชนอีกด้วย หลังจากนั้น ดร.บริกส์ ได้ดำรงตำแหน่งเป็นหมอและเป็นกัปตันของกองทหาร ในทุกๆ สัปดาห์ ดร.บริกส์ จะทำการตรวจร่างกายให้แก่ทหารที่เจ็บป่วยดั่งนั้น ดร.บริกส์ จึงเป็นที่รู้จักทั่วไป ผมได้เขียนเกี่ยวกับผู้ก่อการจลาจลชาวฉาน ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ด้านหนึ่งของจังหวัดเชียงราย ก็เพราะว่ายังไม่มีใครเคยเขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนเลย เกี่ยวกับบทบาทของ ดร.บริกส์ และการก่อตั้งกองทหาร นอกเหนือจากเรื่องการแพทย์แล้ว ดร.บริกส์ ยังมีโครงการสร้างโรงงานอาหารกระป๋องซึ่งปัจจุบันที่ตั้งของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมอีกด้วย เดิมทีแล้วที่ดินผืนนั้นถูกทิ้งไว้ไม่มีใครใช้ประโยชน์ซึ่งเต็มไปด้วยต้นไผ่ ป่าละเมาะ และบ่อโคลน ท่านได้คิดจะสร้างบ้านไว้บนดอยซึ่งปัจจุบันได้เป็นที่ตั้งบ้านเจ้าพระยาราชเดชที่ดินที่อยู่หลังดอยนี้แผ่กว้างออกไปสู่แม่น้ำกก ท่านตั้งใจไว้ว่าจะปลูกต้นไม้ที่ให้ผลและผักต่างๆ ในที่ดินผืนนี้และทำเป็นอาหารกระป๋อง ท่านได้วางแผนที่จะเตรียมคนเพื่อบริหารงานนี้โดยการเลือกเด็กผู้ชายแล้วให้การศึกษา ข้าพเจ้าก็เป็นหนึ่งในเด็กชายสองคนนั้นซึ่งท่านได้เลือกไว้เลี้ยงเหมือนลูกชาย ท่านได้สอนเราเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ พวกเราช่วยท่านทำงานบ้านต่างๆ และช่วยทำสวน เพราะว่าภรรยาของท่านนั้นได้กลับไปสหรัฐอเมริกาเพื่อดูแลลูกๆ ที่กำลังเรียนอยู่ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ยังไม่มีประกาศใช้กฎหมายนามสกุล ท่านจึงได้ให้ข้าพเจ้าใช้นามสกุลของท่าน

ท่านได้ทดลองปลูกส้ม กาแฟ สตรอเบอรี่ และต้นไม้อย่างอื่นอีกในบริเวณบ้านและในโรงพยาบาลซึ่งให้ผลเป็นที่น่าพอใจทีเดียว ท่านได้สั่งวัวนมมาจากต่างประเทศ และนำมาผสมพันธุ์กับวัวพื้นเมืองจึงทำให้น้ำนมพอเพียงสำหรับบริโภคในครอบครัวและในโรงพยาบาล

สำหรับด้านกิจการในชุมชน ท่านได้อุปถัมภ์หนุ่มสาวหลายคนในการแต่งงานและที่ชุมชนของทุกคนคือห้องโถงสวัสดี.. ในทุกๆ ปีจะมีการจัดงานคริสต์มาส ท่านได้จ้างช่างไม้ที่มีความชำนาญทำถาดทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความสูงประมาณ 1 ฟุต เรียกโต๊ะหรือถาดนี้ว่า “ชั้นโตก” ใช้สำหรับการวางจานอาหารและของหวานต่างๆ เรื่องนี้เองข้าพเจ้าได้ข่าวมาว่า มีงานเลี้ยงชั้นโตกในจังหวัดเชียงใหม่ ก็มีการออกรายการมทางโทรทัศน์และกระจายเสียงตามวิทยุด้วย การทานข้าวชั้นโตก ต้องนั่งกับพื้นเพราะว่ามันสูงเพียง 1 ฟุตเท่านั้น ซึ่งคล้ายกับการกินสุกี้ก็ของญี่ปุ่นนั่นเอง แตกต่างก็เพียงชั้นโตกไม่มีสาวเสิร์ฟหรือเกอิชะเท่านั้น ชั้นโตกทำด้วยไม้หน้ากว้างและกลม มีขอบสูงประมาณ 4 ฟุต ล้อมรอบเส้นผ่าศูนย์กลางมีความยาวประมาณ 2 ฟุต บางตัวก็มี 4 ขา บางตัวก็มี 6 ขา ชาวบ้านใช้แทนโต๊ะ และ ดร.บริกส์ ใช้ในงานฉลองเมือง 60 ปีที่ผ่านมา

เมื่อเจ้าชาย Asdang และเจ้าหญิงชาวรัสเซียภรรยาของท่านมาเยี่ยมเชียงราย ดร.บริกส์ ได้นำเด็กนักเรียนและคนติดตามของท่านไปรับเสด็จทั้งสองพระองค์ที่ประตูสลี เมื่อสองพระองค์เสด็จมาถึงโดยช้าง เด็กนักเรียนก็โบกธงพร้อมกับร้องเพลงถวายการต้อนรับ ท่าน ดร.บริกส์ รู้จักกับพวกขุนนางและเจ้านายต่างๆ เป็นการส่วนตัว จึงทำการต้อนรับพวกนั้นอย่างสมเกียรติ

ชาวเชียงรายที่มีเกียรติซึ่งได้ร่วมการต้อนรับในคราวนั้นได้แก่ พระยาอุตรกิจ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าชายผู้ปกครองเมืองเชียงราย เจ้าหลวงเมืองชัย (พระยารัตนาเขต) ผู้ซึ่งได้ต่อสู้กับพวกฉานอย่างกล้าหาญที่สะพานไต่กล้าถึงแล้ว และพระราชวงศ์ทุกพระองค์ของราชวงศ์เชียงราย ดร.บริกส์ ได้แต่งเพลงไทยเพลงหนึ่งสำหรับต้อนรับและเพลงนี้ขับร้องโดยนักเรียนเชียงรายวิทยาคม ซึ่งปัจจุบันเป็นเพลงประจำโรงเรียน

ตามธรรมดา ดร.บริกส์ เป็นคนโกรธง่ายแต่หายเร็ว บางครั้งท่านโกรธและดุต้นมาก แต่บางครั้งท่านก็เป็นสุภาพบุรุษอังกฤษอย่างเต็มขั้นเลยทีเดียว ท่านใส่แว่นตากกรอบทอง เวลาท่านพูดกับใครก็ตามไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ท่านจะมองตาคู่สนทนาเหมือนค้นหาอะไรบางอย่าง ชาวเชียงรายพากันเรียกว่า “Dr. Flashing Eyes” ท่านคนริมฝีปากบาง ตัวของท่านก็สูงพองๆ กับคนไทยทั่วไป ท่านเป็นคนมีหมวดเคราที่ขริบให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ เมื่อท่านเล่นออร์แกน ท่านก็จะขยับตัวไปพร้อมกับจังหวะเพลง ท่านเป็นคนที่ชอบดนตรีและท่านก็สอนดนตรีแก่คนอื่นๆ บุคลิกของท่านนั้นเหมือนครูที่บ้านท่านมีม้าอยู่ 2-3 ตัว รถลาก รถสองล้อและจักรยานสำหรับผู้หญิงซึ่งเป็นจักรยานที่มีอยู่คันเดียวในเชียงราย ท่านมักจะออกไปเยี่ยมคนไข้ด้วยม้า และผูกกระเป่าไว้ที่อานม้า ท่านชอบเล่นเทนนิสและท่านก็เป็นคนแรกที่สร้างสนามเทนนิสขึ้นในบริเวณบ้านของท่าน ในบ้านของท่านจะมีห้องมีตู้ตู้หนึ่งซึ่งใช้สำหรับล้างรูป ด้วยท่านถ่ายรูปเป็นงานอดิเรก

นอกจากเป็นแพทย์แล้วท่านยังเป็นทันตแพทย์อีกด้วย ท่านได้ทำฟันปลอม 1 ชุด ให้นายกัมพู สุริยะคำ และนี่เป็นครั้งแรกสำหรับเพื่อนฝูงของนายกัมพูและตัวนายกัมพูเองที่ได้เห็นฟันปลอมทั้งชุด รวมแล้วราคา 300 บาท ซึ่งนายกัมพูเองก็ยินดีที่จะจ่ายเป็นอย่างยิ่ง

นอกเหนือจากการเป็นทันตแพทย์และเป็นหมอแล้ว ท่านยังเป็นผู้สร้างนักรบเมือง นักให้การศึกษา และนักอุตสาหกรรม ท่านยังเป็นนักเผยแพร่ศาสนา คำเทศนาของท่านเต็มไปด้วยความแน่วแน่ คติพจน์ของท่านคือ

การเสียสละ และท่านได้พูดเกี่ยวกับการยอมพลีชีพของพระคริสต์ในการไถ่บาปคนให้รอด ท่านเคยร้องไห้ในตอนที่ท่านเทศนาเกี่ยวกับการถูกตรึงบนไม้กางเขนของพระคริสต์ ท่านบอกว่าการเสียสละเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊คก็เกิดจากการเสียสละของชาวอเมริกันที่มีต่อชาวเชียงรายและพวกเขาก็ให้มาโดยไม่หวังผลตอบแทน

ท่านได้ใช้เวลาช่วงที่สำคัญที่สุดในชีวิตของท่านที่เชียงรายน ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ท่านได้ทำงานอยู่ที่เชียงรายน แต่ภรรยาและลูกทั้ง 5 คนของท่านอยู่ที่สหรัฐอเมริกา ลูกชายคนโตของท่านแลเบิร์ต บริกส์ได้ต่อสู้ในสงครามและเสียชีวิตที่ยุโรป เมื่อ ดร.บริกส์ ได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของลูกชายท่านก็มีความทุกข์และเศร้าใจมาก ท่านได้ป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับท้องมาหลายปีแต่ก็หาย ในขณะที่ท่านทำงานรักษาคนอื่น ๆ จนกระทั่งท่านได้ตัดสินใจพักงานและเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา ท่านได้เริ่มเดินทางจากเชียงรายนผ่านเวียงป่าเป้าและเข้าสู่เชียงใหม่ ท่านไม่สามารถเดินทางหรือขี่ม้าได้เลยว่าสุขภาพของท่านไม่แข็งแรงพอ ท่านต้องนั่งบนเก้าอี้แคร์ และมีคนหามอีกสองคน มีท่าน สจ. Ray W. Bachtell ได้เข้าร่วมเดินทางไปกับท่านด้วย

ในตอนนั้นผู้เขียนเรื่องนี้กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนปรีณสรอยแยลส์ จังหวัดเชียงใหม่ แต่ต้องกลับไปรับใช้ ดร.บริกส์ ที่เชียงรายน เพราะเป็นช่วงที่โรงเรียนปิดเทอม ข้าพเจ้าตื่นแต่เช้าและทำงานบ้าน ในตอนบ่าย ข้าพเจ้าก็จะทำการนวด ดร.บริกส์ และป่วยแก่ๆ ข้าพเจ้าก็จะรับหน้าที่เปิดหีบเสียง เมื่อกำหนดการเดินทางใกล้เข้ามา ดร.บริกส์ ได้บอกให้ข้าพเจ้าเตรียมตัวเพื่อเดินทางไปกรุงเทพฯ พร้อม ๆ กับท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกครึ่งดีใจครึ่งเสียใจ ที่ดีใจเพราะจะได้เห็นกรุงเทพฯ แต่ที่เสียใจก็เพราะจะต้องรับใช้ ดร.บริกส์ ไปตลอดทาง เพราะเวลา 4 ปีที่ข้าพเจ้าเรียนอยู่ที่เชียงใหม่ ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่เป็นเด็กในออฟฟิศของ Dr.Harris ซึ่งงานค่อนข้างจะหนักกว่างานรับใช้ ดร.บริกส์ ที่เดียว ข้าพเจ้าทำหน้าที่บังคับเครื่องโรเนียวกระดาษหนังสือพิมพ์รอยเตอร์ และต้องนำไปแจกจ่ายแก่ชาวอังกฤษ ชาวอเมริกัน และต้องนำไปถวายเจ้าชาย Bovoradej ทุก ๆ วัน ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ตอนที่พวกเราเดินทางไปกรุงเทพฯ นั้น ยังไม่มีรถไฟ เชียงใหม่ – กรุงเทพฯ

ท่าน ศจ. Howard Campbell ได้ขับรถฟอร์ดของท่านไปส่งพวกเราที่ลำพูน และพวกเราพักที่ลำพูนหนึ่งคืน ที่บ้านพักของมชชนนารีชาวอเมริกันชื่อ Dr.Freeman ผู้ที่ร่วมเดินทางไปกับเราได้แก่ Dr.Briggs ศจ. Bachtell คุณเรือนแก้ว ทำชัย ลูกสาว ดร.เสาร์ ทำชัย ซึ่งเป็นผู้ช่วยของ ดร.บริกส์ และคุณวันดี ลูกสาวของทำวอักษรวิจารณ์ วินิจ เลขานุการของ ดร.บริกส์ เด็กหญิงทั้งสองเดินทางไปศึกษากับ Miss Mercer ที่โรงเรียนมิชชันนารีในเพชรบุรี ข้าพเจ้าเขียนรายละเอียดเหล่านี้ก็เพราะว่าเป็นการเดินทางครั้งสุดท้ายในเมืองไทยของ ดร. บริกส์

เช้าวันต่อมาเราเริ่มออกจากลำพูนโดยการเดินเท้า ดร.บริกส์ได้นั่งอยู่บนเก้าอี้แคร์มีคนหาม 2 คน เมื่อพระอาทิตย์เริ่มส่องแสงร้อน เราก็หยุดพักและทานอาหารเช้า ดร.บริกส์ได้สั่งให้ข้าพเจ้าซื้อมะพร้าวมา แต่ข้าพเจ้ารู้สึกหิวมากและกำลังจะทานอาหารเข้ากับเด็กผู้หญิงอีกสองคนนั้น ข้าพเจ้ามองดูรอบ ๆ ป่าใหญ่นั้นก็ไม่เห็นมะพร้าวสักต้นเดียว ข้าพเจ้าจึงบอกให้ ดร.บริกส์ว่าในป่านี้ไม่มีต้นมะพร้าว และก็ไม่มีคนขายด้วย ดร.บริกส์ไม่ได้ว่าอะไรและบอกให้ข้าพเจ้าไปทานอาหารกับเด็กสาวสองคนนั้น และในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังลงมือตนเองท่านก็ได้ตะโกนเรียกข้าพเจ้าให้ไปพบ ข้าพเจ้าสนใจทีเดียวที่เห็น สจ. Bachtell หอบเอามะพร้าวมาถึง 5 ลูกด้วยกัน ได้กล่าวตักเตือนข้าพเจ้าว่า ต่อไปควรจะหัดเป็นคนสังเกตสิ่งรอบ ๆ ตัวให้มากกว่านี้ด้วย เพราะในขณะที่เดินทางนั้น ท่านมองเห็นมะพร้าวที่วางขายอยู่ในกระท่อม ท่านจึงสั่งให้ข้าพเจ้าไปซื้อ ข้าพเจ้ารู้สึก

เสียใจมาก แล้วข้าพเจ้ายกมือไหว้ และเข้านั้นข้าพเจ้าเลยไม่ได้ทานอาหารเช้า ท่าน ศจ. Bachtell ได้ให้เงินข้าพเจ้า 6 เซ็นต์ เพื่อซื้ออะไรทานในหมู่บ้านข้างหน้า นี่เป็นบทเรียนที่ตืบตึงหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้าที่ได้เรียนรู้แม้กระทั่งขณะเดินทางอยู่ ท่าน ดร.บริกส์ มีวิญญานของความเป็นครูอยู่มากทีเดียว

หลังจากที่เดินทางมาเป็นเวลา 3 วัน พวกเราก็มาถึงลำปาง และพวกเราก็ได้พักอยู่บ้านมิชชันนารีคนหนึ่ง หลังจากนั้นก็ขึ้นรถไฟไปพิษณุโลกและพักอยู่ที่นั่นหนึ่งคืน รุ่งเช้าพวกเราก็ขึ้นรถไฟอีกขบวนหนึ่งไปกรุงเทพฯ เราถึงหัวลำโพงในเวลาค่ำ และท่านพระยาสอง สุรเดช ได้ให้คนเอารถของคุณแม่ท่านมารับพวกเราไปที่บ้านของ ศจ. Dunlap ที่ถนนสาทร

ที่กรุงเทพฯ ดร.บริกส์ได้บอกข้าพเจ้าว่า ท่านเคยคิดจะส่งข้าพเจ้าไปเรียนเกี่ยวกับการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่จีนหรือไม่ก็ญี่ปุ่น เพราะที่โน่นมีโรงเรียนเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมมากมาย แต่แล้วท่านก็ตัดสินใจให้ข้าพเจ้าศึกษาต่อมัธยมปีที่ 8 ที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนให้สำเร็จก่อน แล้วท่านจะบอกข้าพเจ้าหลังจากท่านอยู่ในอเมริกาแล้วว่าจะให้ข้าพเจ้าทำอะไรต่อไปในวันที่ท่าน ดร.บริกส์จะออกเดินทาง ข้าพเจ้าได้ไปส่งท่านที่ท่าเรือใหญ่ของบริษัทเบอร์เนียวในท้องโดยสารของเรือ ดร.บริกส์นั่งอยู่บนม้ายาว แต่ข้าพเจ้านั่งอยู่บนพรมซึ่งปูตลอดทั้งห้อง เมื่อสัญญาณหวูดของเรือดังขึ้น เพื่อให้ผู้ที่มาส่งญาติทราบว่าจะถึงเวลาที่เรือจะออกเดินทางแล้ว ดร.บริกส์มองข้าพเจ้าอย่างเงิบๆ เขามือจับศีรษะของข้าพเจ้าและตบเบา ๆ แล้วพูดประโยคหนึ่งกับข้าพเจ้าว่า “ลูกชายเอ๋ย จงบงทำตัวให้ดีที่สุด” และน้ำตาของท่านก็ไหล ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไรก็ได้แต่มองบไปรอบ ๆ ห้องโดยสาร ซึ่งไม่มีใครนอกจากข้าพเจ้ากับ ดร.บริกส์ที่กำลังจะเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา ข้าพเจ้าได้ขอร้องท่านให้พาข้าพเจ้ากลับสหรัฐอเมริกาด้วย แต่ท่านก็สายศีรษะแล้วบอกว่าไม่มีเวลาเหลืออีกแล้ว เพราะเราคงจะได้พบกันอีกไม่ชีวิตนี้ก็ชีวิตหน้า สัญญาณหวูดดังขึ้นเป็นครั้งที่สอง เจ้าหน้าที่เรือชาวอังกฤษก็เข้ามาบอกให้ข้าพเจ้าลงจากเรือ ข้าพเจ้าก็รีบลงจากเรือ แล้วยืนดูเรือลำนั้นจนกระทั่งมันลับตาไป

ปีต่อมาขณะที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ 6 ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนก็ได้บอกกับข้าพเจ้าว่า ท่าน ดร.บริกส์ได้เสียชีวิตแล้วที่สหรัฐอเมริกา ขาวนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าใจมากและมันทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงอดีตที่เคยได้อยู่รับใช้ท่านที่เชียงรายได้ ข้าพเจ้าถามท่านผู้อำนวยการว่าข้าพเจ้าควรต้องทำอย่างไรต่อไป ท่านบอกให้ข้าพเจ้าเรียนต่อไปเรื่อย ๆ จนจบมัธยมปีที่ 8 และข้าพเจ้าก็ได้ไว้ทุกข้อให้ท่านเป็นเวลา 1 ปี

หลายปีต่อมาข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ข้าพเจ้าได้เฝ้าถามเกี่ยวกับครอบครัวของ ดร.บริกส์และได้ทราบข่าวครอบครัวของท่านนั้นได้แยกย้ายกันอยู่ในที่ต่าง ๆ ข้าพเจ้าได้พบกับ Clasrk Briggs ลูกชายคนสุดท้ายของท่านของ ดร.บริกส์ ในชิคาโก ท่านได้มาพบกับข้าพเจ้าในโรงเรียนสอนศาสนา McCormick และได้เชิญข้าพเจ้าไปทานอาหารเย็นที่บ้านของท่าน พร้อมกับครอบครัวของท่าน เราได้คุยเกี่ยวกับวันเก่า ๆ ในเชียงรายได้ในตอนนั้น Clark ยังเด็กมาก ท่านบอกว่าจำได้แต่ตอนที่ได้อ่านหนังสือ Clark บอกกับข้าพเจ้าว่า เขาทำงานอยู่กับลุงซึ่งเป็นพี่ชายของ ดร.บริกส์ ในชิคาโก ลุงของเขาเป็นเจ้าของร้านขายหนังสือขนาดใหญ่ หลายเดือนต่อมาข้าพเจ้าได้พบกับ Mrs. Briggs ที่ Portland ใน Oregon ท่านชรามาก แต่ก็ยังจำสมัย

ที่อยู่เชียงรายได้ ท่านรู้สึกเหน็ดเหนื่อยมากจากการเดินทางเพราะต้องนั่งรถบัส Grey-hound เวลานานเพื่อมาพบข้าพเจ้า พวกเราทานอาหารเย็นด้วยกันที่บ้านของ Mr.Gilbert Robinson ซึ่งเคยมาทำงานอยู่ที่เชียงราย Mrs.Briggs ได้คุยเรื่องราวสมัยที่อยู่เชียงรายตลอดเวลาและท่านก็ได้ได้เดินทางกลับในตอนเย็นวันนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้พบกับลูก ๆ ของ ดร.บริกส์คนอื่นอีก เพราะต่างก็อยู่ไกลกันออกไป และพาสปอร์ตของข้าพเจ้าก็เกือบจะหมดอายุ ซึ่งข้าพเจ้าได้ต่ออายุพาสปอร์ตถึงสองครั้งแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ได้ไปเยี่ยมคริสตจักรโอเวอร์บรูคซึ่งมีส่วนในการสร้างโรงพยาบาลโอเวอร์บรูค ข้าพเจ้าได้มีโอกาสกล่าวถึงงานของ ดร.บริกส์ในเชียงรายแก่ทุก ๆ คนในคริสตจักร และข้าพเจ้าก็ได้กล่าวถึงความก้าวหน้าของโรงพยาบาล ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของชาวไทยและชาวอเมริกา

ข้าพเจ้ามีโอกาสคุยกับมิชชันนารีที่เคยมาทำงานอยู่ที่เมืองไทย เมื่อพวกเขาพูดถึงการทำงานและการอยู่ในประเทศไทยแล้ว พวกเขาเหล่านั้นน้ำตาคลอตเปียอยู่เสมอ พวกเขายังคงรักประเทศไทยอยู่ ทุก ๆ คนมักจะตกแต่งบ้านของเขาด้วยของจากเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นรูปวาด ผ้าไหม เครื่องเงินต่าง ๆ เหตุผลก็คือ พวกเขาได้ใช้เวลาว่างที่มีค่าที่สุดของเขาในเมืองไทย ข้าพเจ้ามั่นใจว่าพวกเขามีเพื่อนเป็นคนไทยมากกว่าคนอเมริกันเสียอีก.
